

Raoul Dumas

De uiteindelijke danser ben je zelf

Zúllen we nou een keer?

Geboren uit artistieke ouders, zijn moeder werkte als costumière bij Opera Forum en zijn vader was fotograaf, met genoeg te doen op de boerderij waar zij woonden, was het al vroeg duidelijk dat Raoul Dumas een voorliefde had voor dans.

Ondanks de eigen pony, het buitenspelen, de piano- en vioollessen, was het steeds de balletschool die trok. Zodra er ook maar iets van dans op tv was, zoals flamenco, trok hij automatisch de hakken van zijn moeder aan en ging daarmee stampen, draaien, dansen. Dat zijn grote zus al op jazzballet zat vond hij zo interessant, dat hij uiteindelijk op een woensdagmiddag zó naar het atelier van zijn moeder ging en zei: "Mam, zúllen we nou een keer?"

En zo gingen ze naar Ans Vreeling, een goede bekende van zijn moeder. Jan Vreeling had tenslotte bij het ballet van Opera Forum gedanst.

Raoul bleef meteen bij Ans op de vooropleiding en kwam in een klasje met meer jongens.

Hij was negen jaar, zat nog op de basisschool, deed met de lessen mee en ging dóór. Op de basisschool was hij min of meer een flierefluiter en moest alle stof goed uitgelegd krijgen. Hij werd hierom nog weleens gepest. Daarom veranderde hij van basisschool op het moment dat hij naar de vooropleiding ging. Op deze school vertelde hij vrijuit hoe gaaf ballet eigenlijk is en de andere jongens vonden het gelijk interessant.

"Het is maar net hoe je er zelf mee omgaat," vertelt hij, "als je geheimzinnig doet is dat al gauw een aanleiding voor anderen om je ermee te pesten. Maar als je vertelt hoe gaaf het is dat je meisjes mag tillen en hoe mooi ballet is, dan luisteren ze en ik had er verder absoluut geen problemen mee."

Hij volgde zijn middelbare school op het Kottenpark.

Van de leerkrachten kreeg hij alle steun. Over het algemeen waren ze zeer geïnteresseerd in kunst en in wat de danslerlingen deden. Zij kwamen ook altijd naar de voorstellingen kijken. Directeur Bram Distel stond voor honderd procent achter zijn danslerlingen. Ook leraren zoals de heer van der Glas en mevrouw Brandsma hielpen Raoul enorm vooruit. Ze begrepen ook wel dat als hij 's avonds moe thuiskwam en dan nog een toets moest leren, weleens boven de boeken in slaap viel.

"En dan kwam ik de klas binnen en meneer van der Glas keek me aan en zei: 'je hebt een zeven!' Leerlingen komen met enorme boekentassen naar de brugklas en ze moeten allemaal door die fase heen. Omdat wij dans hadden kregen wij geen tekenen en geen handvaardigheid, dat was jammer. Ook geen gymnastiek, maar dat heb ik er later toch een beetje bij gedaan om leuk contact te houden met de medeleerlingen naast het studeren. We deden ook voorstellingen op school en men zag dans toch als een soort artistiek vak. Ze realiseerden zich wel dat wij na schooltijd een echt ander vak studeerden."

Op de vraag of hij de dansleraren als voorbeeld heeft gezien komt een verrassend antwoord. Of toch niet?

"Het grappige is, dat ik nooit een dansleraar als voorbeeld heb gezien. Ze waren allemaal verschillend, de een streng, de ander grappig en weer een ander was erg bezig met de techniek. Ik heb altijd gedacht, okay, je leert de techniek, maar de uiteindelijke danser ben je zelf. Dus ik heb nooit geprobeerd om hetzelfde pad als een ander te volgen. Ik heb wel altijd informatie uit de leraren gehaald, gekeken hoe zij dat hebben gedaan, maar het altijd een beetje op mijn manier aangepast."

Géén Siegfried

Na de Vooropleiding ging hij een jaar naar Riga in Letland.

“Het was een buitengewone kans om aan de Vaganova Academie te studeren. Directeur Harold Rietenberg kwam bij ons in Enschede kijken en ik mocht samen met drie anderen naar Riga komen. Eigenlijk had hij Els Reuver ook gevraagd, maar helaas moest zij dat jaar eerst vwo examen doen.” In Riga besepte hij al wel dat hij geen klassiek balletdanser wilde worden.

“Ik wist toen wel dat ik niet m’n hele leven de Giselle wou dansen of een prins Siegfried. Terwijl ze dat in Riga natuurlijk juist zo benadrukken, het is immers een klassieke opleiding. Met mijn lange lichaam vonden ze me perfect voor in Giselle. Andere jongens in mijn groep waren weer goed voor een Don Quichot, die waren wat kleiner, of een nar, of een bosgod, kortom van alles.”

Het was streng op het internaat, maar ze werden wel gezien als volwassenen. Ze waren tenslotte zeventien, achttien jaar. Ze moesten op een bepaalde tijd ’s avonds thuiskomen, maar iets te laat was geen probleem, dan belden ze gewoon aan. Al met al hadden ze behoorlijk veel vrijheid. Buiten was het ijskoud. Er werd gekookt voor de leerlingen in een grote gaarkeuken, behalve op zondag. Dan gingen ze met hun westerse valuta buiten de deur eten. Eén dollar was wel tweehonderd roebel en je had al een maaltijd voor dertig roebel.

“Dus ja, we voelden ons wel God in Frankrijk. Zes dagen in de week waren er lessen en de leerlingen daar vonden het erg leuk dat we er waren. We zaten bij elkaar op de kamer en haalden kattenkwaad uit op de gang. Het was altijd spannend. Het was ook eenzaam, want ik kon niet naar huis bellen. Óf je moest met een enorme satelliettelefoon bellen in hotel Latvia, voor drie dollar per minuut. Soms werd ik weleens gebeld op het kantoor en dan moest Harold Rietenberg een sprintje trekken van het ene naar het andere gebouw en dan ik weer terug en dan zat mijn moeder een kwartier te wachten totdat ik eindelijk aan de telefoon kwam. Dus dat was ook niet echt een optie. Daarom we hebben heel veel geschreven toen. En elke dag vragen: heb ik post, heb ik post? En dan zeiden ze van néé. Nou ja, je had misschien één brief per week. Dat waren echt gelukkige momenten. Mijn moeder stuurde op een gegeven moment ook allerlei onzin post gewoon dóór. Het kwam toch wel aan en dan had ik weer iets om te lezen. In die tijd kwamen Yvonne Scholte en Elise Boom nog een maand lesgeven. Op ons advies zijn ze gaan dineren in hotel Latvia waar ze ten dans gevraagd werden door de Russische maffia. Na afloop vertelden we dat natuurlijk stiekem door.

Het waren donkere, lugubere dagen en de communicatie was heel bizar. Elke dag was spannend en verbaasden we ons over wat we nu weer hadden meegemaakt. Het was zo’n totaal onbekende wereld voor ons. Er was ook niet zo heel veel keus in wat je kon doen. Het operagebouw lag plat, het land was volledig onderdrukt geweest en we hadden een soort overgangsroebel die niet veel waard was. We konden wel regelmatig naar een Russische variétéschouw kijken, wat ons enorm fascineerde. Het stond in schril contrast tot wat er buiten op straat te zien was.”

Raoul had nog wel een jaar in Riga kunnen blijven, maar dát was net iets te veel voor zijn ontwikkeling als danser én voor hem persoonlijk als mens. Het was te benauwd en hij miste zijn sociale contacten. Wilde ook meer vrijheid, blijheid.

Hij kwam terug naar Nederland en deed auditie bij verschillende vakopleidingen. Kreeg vaak te horen dat hij met zijn lengte alleen geschikt was voor klassiek solist. Maar Siegfried wilde hij niet worden....

Iemand die graag reist

“Toen ben ik naar de Rotterdamse Dansacademie gegaan en ik was in het begin niet gemotiveerd. Ik wilde liever uitgaan en vrienden ontmoeten. Had het een beetje gehad met dansen. In Rotterdam begrepen ze dat gelukkig. Ze lieten me m’n gang gaan. Totdat ik op het matje werd geroepen en ze zeiden dat het nu echt tijd was om iets te gaan doen. Toen heb ik mij volledig aan die school gewijd. En het is een héle goede, moderne dansacademie.

In Riga heb ik veel kracht ontwikkeld in mijn lichaam, en aan het eind van zo’n les hing je tong op het derde knoospunt. Maar ik draaide heel erg in m’n gewrichten en ik forceerde mijn lichaam ook op

een bepaalde manier. Ik kreeg blessures, dus die slechte gewoontes moest ik afleren. Dat wat er in Riga was ingestampt moest er in Rotterdam weer uit. Zodat ik anatomisch verantwoord met m'n lichaam ging omspringen."

Na de RDA liep hij eerst een jaar lang stage bij Introdans en kreeg vervolgens een contract bij het Introdans Ensemble voor de Jeugd. Bij Roel Voorinhtolt, artistiek directeur en Adriaan Luteijn, danser en choreograaf.

"Ik was apetrots, geweldige groep, hele leuke mensen. En voor ik het wist zat ik al op Cuba, in Lissabon, in New York, in Indonesië en Israël. Geweldig. Leuke, vrolijke balletten. Heel veel voorstellingen en het was een uitstekende leerschool. Ik ben iemand die graag reist en ik ben altijd helemaal in m'n nopjes op tournee. Ik was écht blij, kreeg salaris en kon mezelf van het nodige voorzien. Bovendien voortdurend op reis. Ja, héél spannend. Heb ik vier jaar gedaan. Als je één jaar ergens blijft maak je het niet helemaal mee bij een groep, dan leer je het niet helemaal kennen. Als je er véél jaren blijft en helemaal tevreden bent, ook prima. Maar op een gegeven moment heeft zo'n groep ook wel weer een fris gezicht nodig. Of heb je zelf behoefte aan een nieuwe uitdaging. Je moet niet altijd in dezelfde sfeer blijven hangen."

Juist omdat hij behoefte had aan iets totaal anders deed hij auditie bij Dansgroep Krisztina de Châtel, die probeert dans, muziek en beeldende kunst samen te laten gaan. Ondanks de adviezen van vrienden het niet te doen omdat deze groep minder geschikt voor hem zou zijn, zette hij door.

"Ik was eigenwijs, wilde verandering en ik kon die verandering krijgen. Ik was aangenomen en vol hoop, dus ik ging het doen. Ik heb er één jaar gedanst en het bleek toch niet helemaal mijn cup of tea. Zij was niet iemand die mij het gevoel gaf dat ik bijzonder was. Zij was heel lief, maar er was te weinig communicatie. Ze kon me te vaak niet gebruiken in een bepaalde creatie. En ik kwam van een plek waar ik hoofdrolletjes deed, dus..... Niet dat ik nou per se een hoofdrol wilde, maar ze zette me eigenlijk aan de kant. Dat was vreselijk! Ik werd daar vreselijk teleurgesteld. Dus toen hebben we met elkaar besloten dat het beter was dat ik bij haar niet verder zou gaan. Ik moet ergens naar toe waar ze me willen en waar ze me kunnen gebruiken."

Vervolgens kreeg Raoul de gelegenheid om te auditeren en hij werd aangenomen bij een héél leuk dansgezelschap in Wales, Diversions, the Dance Company of Wales, in 2002. De auditie was in Londen en ze zochten één danser, een lange danser, maar dat wist Raoul weer niet.

Ná de auditie kreeg hij een vragenlijst met vragen over zijn rijbewijs en of hij goed kon autorijden. Hij koos voor 'kan zeer goed autorijden'. Vreemd vond hij deze vragen wel. Dat hij de taal goed beheerste was ook erg belangrijk. Hij werd voor het vervolg van de auditie uitgenodigd in Cardiff, de dag erna. Denkend dat dit een buitenwijk van Londen was, bleek na twee uur trainen dat hij in de hoofdstad van Wales terecht kwam. Hier ontmoette hij zeer verschillende dansers: kleine, grote, snelle, of weer anders. Allemaal andere kwaliteiten. Vandaar de naam Diversions. Ze hadden allemaal iets bijzonders en ze zagen ook dat Raoul iets bijzonders had.

Hij kreeg zijn contact en omdat hij meteen drie weken moest blijven reisde hij snel naar Amsterdam om spullen op te halen. Op de terugweg vertelde hij een oude dame in de bus over zijn nieuwe baan. 'Welcome to the lucky island', was haar spontane reactie.

Met dit gezelschap maakte hij drie en een half jaar lang een hele bijzondere periode mee. Toen waren ze nog een kleine groep. Tegenwoordig heten ze 'The National Dance Company of Wales'. Ze zitten in het Millennium Centre in Cardiff en maken enorm furore.

"In die tijd heb ik op grote, maar ook op hele kleine podia gedanst. Dat was bij Introdans ook zo. We reisden niet zo veel naar het buitenland, maar we reisden wel met busjes door heel Groot Brittannië. Het was net als in de Harry Potterfilms. Door gebergten, langs leuke cottages, bed and breakfast, volkomen Brits. We gingen naar Schotland, naar Ierland. We zaten vast in een storm op een ferry van Jersey naar het vasteland. We hebben heel veel meegemaakt....

De dansers hadden allemaal extra taken. De één moest de busjes rijden, de ander zorgde dat de kostuums weer compleet waren en in de kist terecht kwamen, die was weer de repetitor, een ander gaf les, de volgende reserveerde de hotels en zo waren wij een team. En waar bij Introdans allemaal aparte mensen voor waren, want bij Introdans moest je gewoon héél veel dansen, deden we bij Diversions al die taken zelf. Bij Diversions heb geleerd hoe een gezelschap écht functioneert in alle

facetten en dat is denk ik het mooiste dat ik heb meegekregen. Ook, dat je echt wéét van: wat moet er gebeuren. We vergaderden over nieuwe plannen, nieuwe creaties en het merendeel van alle choreografieën werd ook echt vanuit improvisatie gemaakt. Niet zo van hier hebben we een ballet, ja, het gebeurde weleens dat een ballet al bestond en dat we dat gewoon instudeerden, maar het meeste werd iedere keer echt helemaal nieuw gemaakt, op jónu gemaakt, omdat jij díe kwaliteiten had.

Ja, ik kon er m'n ei kwijt. Maar ik had soms ook wel van: kijk, Cardiff is geen Amsterdam en in Nederland heb je toch een soort van vrijheid. Daar is dat gewoon anders en ik miste ook bepaalde dingen. Toch had ik het enorm naar m'n zin en het reizen was werkelijk te gek."

In de turf met kistjes aan

Eenmaal terug in Nederland werd hij gevraagd voor de rol van Coriolanus, in een choreografie van Thom Stuart naar de tragedie Coriolanus van Shakespeere over het lot van de Romeinse staatsman en strijder Coriolanus, verwikkeld in dramatische relaties met zijn familie en zijn volk. Samen met gezelschap De Dutch Don't Dance Division op theaterfestival de Parade.

Het was een echte glansrol, in een serie locatievoorstellingen, gedanst in de turf met kistjes aan.

"In Rotterdam zette ik mijn tent op vlakbij de Parade, dat deed iedereen. Op de Coolhaven, aan het water. De volgende morgen werd ik gewekt door een enorm lawaai van motoren, doe de rits van mijn tent open en zie een gigantische mammoettanker samen met héél veel water zo ongeveer mijn tent binnenvaren. Toen dacht ik: ik heb nu wel de hoofdrol, maar echte glamour is er niet bij!"

Raoul vertelt het allemaal in zijn huis aan de Amsterdamse Prinsengracht, waar hij wederom uitzicht heeft op boten, die veel kleiner zijn en die zeker niet zijn grachtenhuis zullen binnenvaren. Iets meer glamour dus.

Na de zomer van Coriolanus heeft hij nog twee jaar bij De Dutch Don't Dance Division gedanst. Onder andere de Notenkraker in een choreografie van Thom Start en Rinus Sprong.

"Al tijdens De DDDD heb ik auditie gedaan bij choreograaf Omar Rajeh, die twee dansers uit Nederland zocht om met hem in Beiroet te gaan werken. Nederlandse dansers zijn beter getraind. In Libanon hebben ze geen echte dansopleidingen. Ik ben voor anderhalve maand naar Beiroet gegaan om daar met hem aan een nieuwe creatie te werken. Er zijn veel militairen op straat, veel tanks en je voelt een grote spanning. Er was nog steeds een conflict met Israël en Syrië lag op de loer. Er hing gewoon oorlog in de lucht. Wij hadden een studio die vijf verdiepingen onder de grond lag en soms hoorden we een harde knal en omdát wij dus onder de grond zaten waren we totaal afhankelijk van elektriciteit voor de verlichting en die viel soms gewoon één of twee uur uit. We wisten dan niet wanneer het licht weer aan zou gaan dus dan ben je bezig met dansen en plots is het donker.

Pikzwart en je kunt niets meer doen. Bij het licht van een klein zaklantaarntje gingen we bedenken: gaan we door, of eten, of wat bespreken, of wat nú. En je weet: buiten is de felle zon, dus het was een hele aparte gewaarwording. Ik woonde in een huis van een soort mensenrechtenorganisatie, in beschermd gebied, maar er waren genoeg plekken waar je je maar beter niet kon begeven. Ik ben er anderhalve maand geweest en daarna ben ik er nog één keer teruggegaan om op het jaarlijkse Bipod festival op te treden en bovendien een tournee naar Tunesië te maken."

Burlesque

Na die tijd kwamen er losse projecten.

"Het theater zit nou eenmaal in mijn bloed, dus wat ik ook doe, het heeft allemaal met theater te maken. Ik ben nu bezig met Dumas Dance, op dit moment een eenmanszaak. Misschien wordt het een company; er zijn in ieder geval veel ideeën om te gaan realiseren. Ik ben ook een solo performer die zich thuis voelt in de wereld van de Burlesque (afgeleid van het Italiaanse burla, dat grap betekent). Op dit moment doe ik een komische striptease. Raoulala is mijn stage naam. Daarnaast doe ik allerlei losse shows, ik dans en ik zing. Ik kan in het theater optreden, maar ook op bedrijfsevenementen of op grote feesten in hotels. Wat kostuums betreft heb ik de hulp van mijn

moeder en de decors bestaan uit 'props', toneelattributen. Het gaat bij mij om de humor, de presentatie en hoe je je kleding uittrekt bij de Burlesque, het is niet naakt, maar burlesque, grappig. Dumas Dance betekent nu Raoul als danser, zanger, choreograaf, docent, coach, dus de doorgewinterde allround performer die hij al jaren is. Ik kan nu alles wel aan, heb zoveel ervaring bij verschillende groepen en ik moest elke keer weer door gigantische onzekerheden voordat ik een rol kende. Door dat iedere keer weer te overwinnen weet ik nú dat ik het kan. Gelukkig heb ik bij mensen gewerkt die me daar tijd en ruimte voor hebben gegeven!"

Hij heeft ook zanglessen genomen, bij zijn zus Susan Rigvava-Dumas. Zij woont in Wenen en is daar een zeer succesvolle musicalster en mezzosopraan in opera's en operettes.

Deze zomer willen ze samen een musicalcursus geven in Wenen. Zij heeft een fantastische stem en Raoul kan goed bewegen.

"Ik hoop dat onze samenwerking gaat groeien. Mijn Dumas Dance zal dat moeten promoten. Binnenkort ga ik naar Wenen. Amsterdam is mijn standplaats, mijn basis van waaruit ik werk en mijn projecten doe. Schiphol is vlakbij gelukkig. En ik heb veel contacten in de theaterwereld. Ik heb ook een stuk met kinderen ingestudeerd bij Jeugdtheater Sonnevank. Ik speelde de rol van de Regentes, deed workshops, ik gaf les, was de productieleider, reed de truck met het decor, bouwde het decor op en moest het bootje besturen tijdens de voorstelling, dus ik was ook nog de techniek. Beter kun je het niet hebben, vind ik. Of ik nu de stage manager ben of de performer of allebei tegelijk, ik hou daarvan. Ik wil op en top bezig zijn met theater.

Lesgeven zou ook bij Dumas Dance kunnen passen. Raoul heeft de lessen al klaar en zelfs via Facebook vrienden en bekenden uitgenodigd om een les mee te doen. Op dit moment voornamelijk om feedback te krijgen. Men vraagt om meer lessen, maar enerzijds moet het in zijn schema passen en anderzijds moet hij een goede lesruimte weten te vinden. Dat is nog niet zo eenvoudig in Amsterdam.'

"Door uit te proberen kom je ook veel van jezelf te weten. En als je je te zeer vastlegt met een lesrooster, van jezelf of in dienst van een organisatie, doe je ook weer afstand van iets anders. Iedere keer is het weer keuzes maken. En het moment moet dáár zijn."

Tot slot aan Raoul de vraag wat de meest kenmerkende eigenschap is die je moet bezitten om het hele traject in de dans dat hij heeft afgelegd vol te houden.

"Dat is om het gewoon héérlijk te vinden om op te treden. Als je dat niet leuk vindt dan trek je het niet. Je moet publieksgeil zijn eigenlijk."

En of hij nog iets wil zeggen tegen de leerlingen van nu op de Vooropleiding?

"Laat je niet ontmoedigen door 'grootheidsdingen', dus als je iemand ziet die heel goed is laat je daar niet door ontmoedigen maar ga juist hard werken. Wees niet bang om op je snufferd te gaan. Denk niet daar ben ik nog niet aan toe dus doe ik het maar niet. Zo heb ik nooit auditie gedaan bij Pina Bausch. En nu is ze dood. Daar heb ik enorm spijt van. Men zei tegen me: Pina vindt oudere dansers beter, dus deed ik geen auditie. Láát je niet van de wijs brengen door wat andere mensen zeggen. Tuurlijk, neem goed advies aan, maar trek altijd je eigen plan. Ga niet denken van o, die is zo goed, of ik moet zo goed zijn om dat te kunnen, nee, dat is helemaal niet waar. Als men iets in jou ziet dan nemen ze je wel, ook al is je rechter kant iets langer dan je linker. Hou steeds het idee dat het goed gaat, je lichaam past zich aan. Je kunt switchen van richting. Ballet, musical, jazz, show, klassiek, Burlesque. Ik heb de cancan gedaan, de Rattenkoning. Het kan allemaal."